ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ
03.12.2024 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

АИКБ

√ АИКБ призовава за реална регулация на висшето образование

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) като най-представителна организация на работодателите на национално равнище продължава да участва активно, включително със свои предложения, при обсъждане и въвеждане на всички реформи, свързани със системата на образованието. С особено внимание следим връзката между държавния план-прием и реалните нужди на пазара на труда, тъй като вярваме, че висшето образование трябва да бъде инструмент за развитието на икономиката и обществото, а не самоцел.

Приетата през 2021 г. Национална карта на висшето образование в България (НКВОРБ) постави основата за по-добро планиране на образователната инфраструктура спрямо нуждите на регионите и бъдещите прогнози за пазара на труда. Въпреки това досегашното изпълнение на картата показа редица слабости, които възпрепятстват нейното успешно приложение. Липсата на ясно изразена връзка между образователните специалности и пазара на труда, както и териториалната раздробеност на подхода водят до създаване на структури, които не отговарят на действителните нужди, но се откриват по административни съображения. АИКБ счита, че в предложената за обществено обсъждане актуализирана Национална карта са налице редица структурни проблеми, които влияят на качеството и ефективността на системата на висшето образование. Сред тях е фактът, че капацитетът на висшите училища значително надвишава реалното търсене на образователни услуги. Това създава дисбаланс особено в направления с ниска запълняемост на местата. Същевременно раздробяването на България на шест отделни региона в планирането на висшето образование води до неефективност и възможности за откриване на нови образователни звена, без да е налице действителна необходимост от тях. Това не само натоварва системата, но и затруднява създаването на съгласувана стратегия за развитие на образованието, базирана на реалните потребности на икономиката и пазара на труда. Считаме, че България следва да бъде разглеждана като единен регион, а не разделена на шест отделни области. Това би премахнало излишното дублиране на звена и би създало условия за по-ефективно планиране и управление на висшето образование.

Картата не осигурява адекватна връзка между броя на завършващите и търсенето на специалисти, което ограничава възможностите за ефективно използване на човешките ресурси в национален мащаб. Липсата на динамична и дългосрочна визия за адаптиране на системата към изискванията на пазара на труда ограничава ефективността на НКВОРБ като стратегически инструмент.

АИКБ винаги е изразявала своята подкрепа за актуализация на НКВОРБ, но до момента дадените от нас предложения не намират своето систематично място при актуализиране на НКВОРБ, което продължава да води и задълбочава редица слабости, които се отразяват в неправилни политически решения.

Тези слабости, както и конкретни предложения бяха обсъдени още в началото на 2022 г. година с екипа на Фондация „Отворено общество“, като срещнахме разбиране по тяхното въвеждане. Същите обаче продължават да не са въведени в настоящата актуализация и тези слабости продължават да предизвикат необосновано увеличение на държавния план-прием по някои специалности за сметка на намалението на други такива, които са жизнено важни за функционирането на българската икономика. Следва да имаме предвид, че висшето образование (платено от държавата, т.е. от данъкоплатците) е основен инструмент за задоволяване на бъдещите потребности на пазара на труда и повишаване шансовете на младите

хора за качествена заетост. В тази връзка представяме на Вашето внимание следните предложения и коментари, които бихме желали да бъдат взети предвид при последваща актуализация на НКВОРБ:

1. За пореден път подчертаваме, че е необходимо да се добавят критерии в Методиката за разработване на картата, които да дават реална връзка с потребностите на пазара на труда. Всяка година картата дава една моментна картина на работни места, заети от висшисти, но не дава яснота дали те реално са заети по специалността си, нито какви са изискванията за заемане на тези работни места. Следва да се добавят критерии, които представят, от една страна, броя студенти по специалности, а от друга - броя и вида на работните места, които са заети в момента и изискват конкретна специалност от професионалните направления на висшето образование. Този критерий, тази съпоставка ще даде възможност да се направи оценка на работните места, които в следващите години ще се освободят (поради пенсиониране), и на необходимия брой студенти от съответната специалност, които могат да ги заемат. Видно от Рейтинга на висшите училища близо 40% от завършващите заемат места неизискващи висше образование. В същото време има незадоволено търсене на инженери, лекари и други специалисти за нуждите на индустрията. Липсата на описания критерий само задълбочава описания проблем. Същевременно има специалности, които са уникални за едно висше училище, но съгласно настоящата методика не се предвижда увеличаването на план-приема по тях, а може да се стигне и до намаляване. Това засяга някои от техническите висши училища, които попадат в район от тип Г.
2. Вторият съществен проблем в методиката е средното изчисляване на осигурителния доход на работещите в различните населени места. Избраният критерий деформира получените резултати, тъй като по например търсени специалности, по които повечето от завършилите студенти се реализират в малки населени места, полученият по-нисък доход определя по-лошо класиране на съответната специалност. Необходимо е поставянето на коефициент, чрез който да се постигне адекватно сравнение. Такъв критерий може да бъде „коефициент на покупателната способност“ или чрез съотнасяне на осигурителния доход към средния за региона. Осредняването на осигурителните доходи може да създаде допълнително негативни нагласи у кандидат-студентите за тяхната последваща реализация и съответно избор на професия.

От създаването ѝ до момента считаме, че Националната карта на висшето образование в Република България не изпълнява в цялост целите, за които е въведена от законодателя, а именно - да въведе ред в профилната и териториалната структура на висшето образование в страната по професионални направления и специалности в съответствие със социално-икономическото развитие и потребности на пазара на труда.

За да изпълни поставените цели, НКВОРБ следва да отразява факта, че структурните несъответствия на пазара на труда не са индикатор за евентуална безработица или спиране на производството в даден отрасъл, а индикатор за известно разминаване между наличния човешки капитал и необходимия в отделните икономически сектори. Тенденцията към работни места на всички нива, които изискват засилено прилагане на нерутинни умения, ще продължи и много от традиционните работни места, доскоро изискващи прилагане на физически или рутинен труд, ще бъдат изместени от такива, свързани с нови компетентности основно от областта на инженерните и природоматематическите науки.

Разчитаме, че направените предложения и дадени аргументи ще предизвикат преразглеждане на настоящата Методика и чрез отразяването им постепенно ще се постигне реална регулация на висшето образование, съобразено с нуждите на българската икономика и общество.

Повече информация по темата ще откриете тук

БТА

√ АИКБ призовава за реална регулация на висшето образование

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) като най-представителна организация на работодателите на национално равнище продължава да участва активно, включително със свои предложения, при обсъждане и въвеждане на всички реформи, свързани със системата на образованието. С особено внимание следим връзката между държавния план-прием и реалните нужди на пазара на труда, тъй като вярваме, че висшето образование трябва да бъде инструмент за развитието на икономиката и обществото, а не самоцел.

Приетата през 2021 г. Национална карта на висшето образование в България (НКВОРБ) постави основата за по-добро планиране на образователната инфраструктура спрямо нуждите на регионите и бъдещите прогнози за пазара на труда. Въпреки това досегашното изпълнение на картата показа редица слабости, които възпрепятстват нейното успешно приложение. Липсата на ясно изразена връзка между образователните специалности и пазара на труда, както и

териториалната раздробеност на подхода водят до създаване на структури, които не отговарят на действителните нужди, но се откриват по административни съображения. АИКБ счита, че в предложената за обществено обсъждане актуализирана Национална карта са налице редица структурни проблеми, които влияят на качеството и ефективността на системата на висшето образование. Сред тях е фактът, че капацитетът на висшите училища значително надвишава реалното търсене на образователни услуги. Това създава дисбаланс особено в направления с ниска запълняемост на местата. Същевременно раздробяването на България на шест отделни региона в планирането на висшето образование води до неефективност и възможности за откриване на нови образователни звена, без да е налице действителна необходимост от тях. Това не само натоварва системата, но и затруднява създаването на съгласувана стратегия за развитие на образованието, базирана на реалните потребности на икономиката и пазара на труда. Считаме, че България следва да бъде разглеждана като единен регион, а не разделена на шест отделни области. Това би премахнало излишното дублиране на звена и би създало условия за по-ефективно планиране и управление на висшето образование.

Картата не осигурява адекватна връзка между броя на завършващите и търсенето на специалисти, което ограничава възможностите за ефективно използване на човешките ресурси в национален мащаб. Липсата на динамична и дългосрочна визия за адаптиране на системата към изискванията на пазара на труда ограничава ефективността на НКВОРБ като стратегически инструмент.

АИКБ винаги е изразявала своята подкрепа за актуализация на НКВОРБ, но до момента дадените от нас предложения не намират своето систематично място при актуализиране на НКВОРБ, което продължава да води и задълбочава редица слабости, които се отразяват в неправилни политически решения.

Тези слабости, както и конкретни предложения бяха обсъдени още в началото на 2022 г. година с екипа на Фондация „Отворено общество“, като срещнахме разбиране по тяхното въвеждане. Същите обаче продължават да не са въведени в настоящата актуализация и тези слабости продължават да предизвикат необосновано увеличение на държавния план-прием по някои специалности за сметка на намалението на други такива, които са жизнено важни за функционирането на българската икономика. Следва да имаме предвид, че висшето образование (платено от държавата, т.е. от данъкоплатците) е основен инструмент за задоволяване на бъдещите потребности на пазара на труда и повишаване шансовете на младите хора за качествена заетост. В тази връзка представяме на Вашето внимание следните предложения и коментари, които бихме желали да бъдат взети предвид при последваща актуализация на НКВОРБ:

1. За пореден път подчертаваме, че е необходимо да се добавят критерии в Методиката за разработване на картата, които да дават реална връзка с потребностите на пазара на труда. Всяка година картата дава една моментна картина на работни места, заети от висшисти, но не дава яснота дали те реално са заети по специалността си, нито какви са изискванията за заемане на тези работни места. Следва да се добавят критерии, които представят, от една страна, броя студенти по специалности, а от друга - броя и вида на работните места, които са заети в момента и изискват конкретна специалност от професионалните направления на висшето образование. Този критерий, тази съпоставка ще даде възможност да се направи оценка на работните места, които в следващите години ще се освободят (поради пенсиониране), и на необходимия брой студенти от съответната специалност, които могат да ги заемат. Видно от Рейтинга на висшите училища близо 40% от завършващите заемат места неизискващи висше образование. В същото време има незадоволено търсене на инженери, лекари и други специалисти за нуждите на индустрията. Липсата на описания критерий само задълбочава описания проблем. Същевременно има специалности, които са уникални за едно висше училище, но съгласно настоящата методика не се предвижда увеличаването на план-приема по тях, а може да се стигне и до намаляване. Това засяга някои от техническите висши училища, които попадат в район от тип Г.
2. Вторият съществен проблем в методиката е средното изчисляване на осигурителния доход на работещите в различните населени места. Избраният критерий деформира получените резултати, тъй като по например търсени специалности, по които повечето от завършилите студенти се реализират в малки населени места, полученият по-нисък доход определя по-лошо класиране на съответната специалност. Необходимо е поставянето на коефициент, чрез който да се постигне адекватно сравнение. Такъв критерий може да бъде „коефициент на покупателната способност“ или чрез съотнасяне на осигурителния доход към средния за региона. Осредняването на осигурителните доходи може да създаде допълнително негативни нагласи у кандидат-студентите за тяхната последваща реализация и съответно избор на професия.

От създаването ѝ до момента считаме, че Националната карта на висшето образование в Република България не изпълнява в цялост целите, за които е въведена от законодателя, а именно - да въведе ред в профилната и териториалната структура

на висшето образование в страната по професионални направления и специалности в съответствие със социално-икономическото развитие и потребности на пазара на труда.
За да изпълни поставените цели, НКВОРБ следва да отразява факта, че структурните несъответствия на пазара на труда не са индикатор за евентуална безработица или спиране на производството в даден отрасъл, а индикатор за известно разминаване между наличния човешки капитал и необходимия в отделните икономически сектори. Тенденцията към работни места на всички нива, които изискват засилено прилагане на нерутинни умения, ще продължи и много от традиционните работни места, доскоро изискващи прилагане на физически или рутинен труд, ще бъдат изместени от такива, свързани с нови компетентности основно от областта на инженерните и природоматематическите науки.
Разчитаме, че направените предложения и дадени аргументи ще предизвикат преразглеждане на настоящата Методика и чрез отразяването им постепенно ще се постигне реална регулация на висшето образование, съобразено с нуждите на българската икономика и общество.

Clinica.bg

√ АИКБ иска реална регулация на висшето образование

АИКБ настоява за реална регулация във висшето образование, която да е адекватна на връзката между държавния план-прием и реалните нужди на пазара на труда. За тази цел от Асоциацията се обърнаха към образователния министър:
Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) като най-представителна организация на работодателите на национално равнище продължава да участва активно, включително със свои предложения, при обсъждане и въвеждане на всички реформи, свързани със системата на образованието. С особено внимание следим връзката между държавния план-прием и реалните нужди на пазара на труда, тъй като вярваме, че висшето образование трябва да бъде инструмент за развитието на икономиката и обществото, а не самоцел.
Приетата през 2021 г. Национална карта на висшето образование в България (НКВОРБ) постави основата за по-добро планиране на образователната инфраструктура спрямо нуждите на регионите и бъдещите прогнози за пазара на труда. Въпреки това досегашното изпълнение на картата показа редица слабости, които възпрепятстват нейното успешно приложение. Липсата на ясно изразена връзка между образователните специалности и пазара на труда, както и териториалната раздробеност на подхода водят до създаване на структури, които не отговарят на действителните нужди, но се откриват по административни съображения. АИКБ счита, че в предложената за обществено обсъждане актуализирана Национална карта са налице редица структурни проблеми, които влияят на качеството и ефективността на системата на висшето образование.

Glasove

√ АИКБ призовава за реална регулация на висшето образование

Капацитетът на висшите училища значително надвишава реалното търсене на образователни услуги. Това създава дисбаланс особено в направления с ниска запълняемост на местата. Същевременно раздробяването на България на шест отделни региона в планирането на висшето образование води до неефективност и възможности за откриване на нови образователни звена, без да е налице действителна необходимост от тях. Това не само натоварва системата, но и затруднява създаването на съгласувана стратегия за развитие на образованието, базирана на реалните потребности на икономиката и пазара на труда. Считаме, че България следва да бъде разглеждана като единен регион, а не разделена на шест отделни области. Това би премахнало излишното дублиране на звена и би създало условия за по-ефективно планиране и управление на висшето образование. Това се казва в позиция на АИКБ, адресирана до министъра на образованието.
Ето пълния текст на писмото:
Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) като най-представителна организация на работодателите на национално равнище продължава да участва активно, включително със свои предложения, при обсъждане и въвеждане на всички реформи, свързани със системата на образованието. С особено внимание следим връзката между държавния план-прием и реалните нужди на пазара на труда, тъй като вярваме, че висшето образование трябва да бъде инструмент за развитието на икономиката и обществото, а не самоцел.

Приетата през 2021 г. Национална карта на висшето образование в България (НКВОРБ) постави основата за по-добро планиране на образователната инфраструктура спрямо нуждите на регионите и бъдещите прогнози за пазара на труда. Въпреки това досегашното изпълнение на картата показа редица слабости, които възпрепятстват нейното успешно приложение. Липсата на ясно изразена връзка между образователните специалности и пазара на труда, както и териториалната раздробеност на подхода водят до създаване на структури, които не отговарят на действителните нужди, но се откриват по административни съображения. АИКБ счита, че в предложената за обществено обсъждане актуализирана Национална карта са налице редица структурни проблеми, които влияят на качеството и ефективността на системата на висшето образование. Сред тях е фактът, че капацитетът на висшите училища значително надвишава реалното търсене на образователни услуги. Това създава дисбаланс особено в направления с ниска запълняемост на местата. Същевременно раздробяването на България на шест отделни региона в планирането на висшето образование води до неефективност и възможности за откриване на нови образователни звена, без да е налице действителна необходимост от тях. Това не само натоварва системата, но и затруднява създаването на съгласувана стратегия за развитие на образованието, базирана на реалните потребности на икономиката и пазара на труда. Считаме, че България следва да бъде разглеждана като единен регион, а не разделена на шест отделни области. Това би премахнало излишното дублиране на звена и би създало условия за по-ефективно планиране и управление на висшето образование.

Картата не осигурява адекватна връзка между броя на завършващите и търсенето на специалисти, което ограничава възможностите за ефективно използване на човешките ресурси в национален мащаб. Липсата на динамична и дългосрочна визия за адаптиране на системата към изискванията на пазара на труда ограничава ефективността на НКВОРБ като стратегически инструмент.

АИКБ винаги е изразявала своята подкрепа за актуализация на НКВОРБ, но до момента дадените от нас предложения не намират своето систематично място при актуализиране на НКВОРБ, което продължава да води и задълбочава редица слабости, които се отразяват в неправилни политически решения.

Тези слабости, както и конкретни предложения бяха обсъдени още в началото на 2022 г. година с екипа на Фондация „Отворено общество“, като срещнахме разбиране по тяхното въвеждане. Същите обаче продължават да не са въведени в настоящата актуализация и тези слабости продължават да предизвикат необосновано увеличение на държавния план-прием по някои специалности за сметка на намалението на други такива, които са жизнено важни за функционирането на българската икономика. Следва да имаме предвид, че висшето образование (платено от държавата, т.е. от данъкоплатците) е основен инструмент за задоволяване на бъдещите потребности на пазара на труда и повишаване шансовете на младите хора за качествена заетост. В тази връзка представяме на Вашето внимание следните предложения и коментари, които бихме желали да бъдат взети предвид при последваща актуализация на НКВОРБ:

1. За пореден път подчертаваме, че е необходимо да се добавят критерии в Методиката за разработване на картата, които да дават реална връзка с потребностите на пазара на труда. Всяка година картата дава една моментна картина на работни места, заети от висшисти, но не дава яснота дали те реално са заети по специалността си, нито какви са изискванията за заемане на тези работни места. Следва да се добавят критерии, които представят, от една страна, броя студенти по специалности, а от друга - броя и вида на работните места, които са заети в момента и изискват конкретна специалност от професионалните направления на висшето образование. Този критерий, тази съпоставка ще даде възможност да се направи оценка на работните места, които в следващите години ще се освободят (поради пенсиониране), и на необходимия брой студенти от съответната специалност, които могат да ги заемат. Видно от Рейтинга на висшите училища близо 40% от завършващите заемат места неизискващи висше образование. В същото време има незадоволено търсене на инженери, лекари и други специалисти за нуждите на индустрията. Липсата на описания критерий само задълбочава описания проблем. Същевременно има специалности, които са уникални за едно висше училище, но съгласно настоящата методика не се предвижда увеличаването на план-приема по тях, а може да се стигне и до намаляване. Това засяга някои от техническите висши училища, които попадат в район от тип Г.

2. Вторият съществен проблем в методиката е средното изчисляване на осигурителния доход на работещите в различните населени места. Избраният критерий деформира получените резултати, тъй като по например търсени специалности, по които повечето от завършилите студенти се реализират в малки населени места, полученият по-нисък доход определя по-лошо класиране на съответната специалност. Необходимо е поставянето на коефициент, чрез който да се постигне адекватно сравнение. Такъв критерий може да бъде „коефициент на покупателната способност“ или чрез съотнасяне на

осигурителния доход към средния за региона. Осредняването на осигурителните доходи може да създаде допълнително негативни нагласи у кандидат-студентите за тяхната последваща реализация и съответно избор на професия.
От създаването ѝ до момента считаме, че Националната карта на висшето образование в Република България не изпълнява в цялост целите, за които е въведена от законодателя, а именно - да въведе ред в профилната и териториалната структура на висшето образование в страната по професионални направления и специалности в съответствие със социално-икономическото развитие и потребности на пазара на труда.
За да изпълни поставените цели, НКВОРБ следва да отразява факта, че структурните несъответствия на пазара на труда не са индикатор за евентуална безработица или спиране на производството в даден отрасъл, а индикатор за известно разминаване между наличния човешки капитал и необходимия в отделните икономически сектори. Тенденцията към работни места на всички нива, които изискват засилено прилагане на нерутинни умения, ще продължи и много от традиционните работни места, доскоро изискващи прилагане на физически или рутинен труд, ще бъдат изместени от такива, свързани с нови компетентности основно от областта на инженерните и природоматематическите науки.
Разчитаме, че направените предложения и дадени аргументи ще предизвикат преразглеждане на настоящата Методика и чрез отразяването им постепенно ще се постигне реална регулация на висшето образование, съобразено с нуждите на българската икономика и общество.

News.bg

√ АИКБ не харесва актуализацията на Националната карта на висшето образование

Националната карта на висшето образование в България (НКВОРБ) не осигурява адекватна връзка между броя на завършващите и търсенето на специалисти, което ограничава възможностите за ефективно използване на човешките ресурси в национален мащаб. Това посочва Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) в писмо, адресирано до служебния министър на образованието и науката Галин Цоков.
От АИКБ обясняват, че приетата през 2021 година НКВОРБ постави основата за по-добро планиране на образователната инфраструктура спрямо нуждите на регионите и бъдещите прогнози за пазара на труда, но въпреки това досегашното изпълнение на картата показа редица слабости, които възпрепятстват нейното успешно приложение. Липсата на ясно изразена връзка между образователните специалности и пазара на труда, както и териториалната раздробеност на подхода водят до създаване на структури, които не отговарят на действителните нужди, но се откриват по административни съображения, подчертава Асоциацията.
Според бизнеса предложената за обществено обсъждане актуализирана Национална карта са налице редица структурни проблеми, които влияят на качеството и ефективността на системата на висшето образование. Сред тях е фактът, че капацитетът на висшите училища значително надвишава реалното търсене на образователни услуги. Това създава дисбаланс особено в направления с ниска запълняемост на местата.
Същевременно раздробяването на България на шест отделни региона в планирането на висшето образование води до неефективност и възможности за откриване на нови образователни звена, без да е налице действителна необходимост от тях. Това не само натоварва системата, но и затруднява създаването на съгласувана стратегия за развитие на образованието, базирана на реалните потребности на икономиката и пазара на труда. АИКБ смята, че България следва да бъде разглеждана като единен регион, а не разделена на шест отделни области. Това би премахнало излишното дублиране на звена и би създало условия за по-ефективно планиране и управление на висшето образование.
АИКБ изразява недоволството си, че слабостите в НКВОРБ са обсъждани още в началото на 2022 година с екипа на Фондация "Отворено общество", като тогава са предложени и конкретни решения, които така и не са въведени и в настоящата актуализация на картата.
В тази връзка Асоциацията на индустриалния капитал в България излага своите предложения, като настоява те да бъдат взети под внимание от образователния министър при последваща актуализация на НКВОРБ:

1. Необходимо е да се добавят критерии в Методиката за разработване на картата, които да дават реална връзка с потребностите на пазара на труда. Всяка година картата дава една моментна картина на работни места, заети от висшисти, но не дава яснота дали те реално са заети по специалността си, нито какви са изискванията за заемане на тези работни места. Следва да се добавят критерии, които представят, от една страна, броя студенти по специалности, а от друга - броя и вида на работните места, които са заети в момента и изискват конкретна

специалност от професионалните направления на висшето образование. Тази съпоставка ще даде възможност да се направи оценка на работните места, които в следващите години ще се освободят (поради пенсиониране), и на необходимия брой студенти от съответната специалност, които могат да ги заемат. Видно от Рейтинга на висшите училища близо 40% от завършващите заемат места, които не изискват висше образование. В същото време има незадоволено търсене на инженери, лекари и други специалисти за нуждите на индустрията. Липсата на описания критерий само задълбочава описания проблем. Същевременно има специалности, които са уникални за едно висше училище, но съгласно настоящата методика не се предвижда увеличаването на план-приема по тях, а може да се стигне и до намаляване. Това засяга някои от техническите висши училища, които попадат в район от тип Г.

2. Вторият съществен проблем в методиката е средното изчисляване на осигурителния доход на работещите в различните населени места. Избраният критерий деформира получените резултати, тъй като по например търсени специалности, по които повечето от завършилите студенти се реализират в малки населени места, полученият по-нисък доход определя по-лошо класиране на съответната специалност. Необходимо е поставянето на коефициент, чрез който да се постигне адекватно сравнение. Такъв критерий може да бъде "коефициент на покупателната способност" или чрез съотнасяне на осигурителния доход към средния за региона. Осредняването на осигурителните доходи може да създаде допълнително негативни нагласи у кандидат-студентите за тяхната последваща реализация и съответно избор на професия.

Според АИКБ от създаването ѝ до момента Националната карта на висшето образование в Република България не изпълнява в цялост целите, за които е въведена от законодателя, а именно - да въведе ред в профилната и териториалната структура на висшето образование в страната по професионални направления и специалности в съответствие със социално-икономическото развитие и потребности на пазара на труда.

Frog news

√ Бизнесът с критики към Националната карта на висшето образование: Липсва връзка с пазара на труда

Националната карта на висшето образование в България (НКВОРБ) не осигурява адекватна връзка между броя завършващи и търсенето на специалисти, което ограничава ефективното използване на човешките ресурси в страната, посочва Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) в писмо до министъра на образованието и науката, Галин Цоков.

АИКБ отбелязва, че макар НКВОРБ, приета през 2021 г., да е стъпка към по-добро планиране на образователната инфраструктура спрямо нуждите на пазара на труда, досегашното ѝ изпълнение показва сериозни слабости. Липсата на връзка между образователните специалности и реалния пазар на труда, както и териториалната раздробеност на картата водят до създаване на образователни структури, които не отговарят на нуждите, а се откриват по административни причини.

Асоциацията подчертава, че капацитетът на висшите училища значително надвишава реалното търсене на образователни услуги, което създава дисбаланс, особено в направления с ниска запълняемост. Освен това, раздробяването на България на шест региона при планирането на висшето образование води до неефективност и излишно откриване на нови учебни звена.

АИКБ предлага няколко конкретни мерки за подобряване на НКВОРБ, включително добавяне на критерии, които да свързват образователните специалности с реалните потребности на пазара на труда. Тези критерии ще позволят да се съпоставят броя на студентите с наличието на работни места, като така ще се създаде по-ясна картина на нуждата от кадри в определени специалности.

Друг проблем, според АИКБ, е начинът на изчисляване на осигурителните доходи, което може да изкриви резултатите за специалности с по-ниски доходи в малки населени места. За да се подобри сравнението, предложението е да се въведе коефициент за покупателната способност. АИКБ изразява мнение, че НКВОРБ, в сегашния си вид, не изпълнява целите, заложени от законодателя, и не осигурява нужната връзка между висшето образование и потребностите на пазара на труда.

Факти

√ АИКБ иска реална регулация на висшето образование

АИКБ настоява за реална регулация във висшето образование, която да е адекватна на връзката между държавния план-прием и реалните нужди на пазара на труда. За тази цел от Асоциацията се обърнаха към образователния министър:

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) като най-представителна организация на работодателите на национално равнище продължава да участва активно, включително със свои предложения, при обсъждане и въвеждане на всички реформи, свързани със системата на образованието. С особено внимание следим връзката между държавния план-прием и реалните нужди на пазара на труда, тъй като вярваме, че висшето образование трябва да бъде инструмент за развитието на икономиката и обществото, а не самоцел.

Приетата през 2021 г. Национална карта на висшето образование в България (НКВОРБ) постави основата за по-добро планиране на образователната инфраструктура спрямо нуждите на регионите и бъдещите прогнози за пазара на труда. Въпреки това досегашното изпълнение на картата показа редица слабости, които възпрепятстват нейното успешно приложение. Липсата на ясно изразена връзка между образователните специалности и пазара на труда, както и териториалната раздробеност на подхода водят до създаване на структури, които не отговарят на действителните нужди, но се откриват по административни съображения. АИКБ счита, че в предложената за обществено обсъждане актуализирана Национална карта са налице редица структурни проблеми, които влияят на качеството и ефективността на системата на висшето образование.

√ Добрин Иванов: Отново говорим за масови уволнения и тръгване на инвеститори от България

Трябваше да се приеме бюджетът, за да не стане късно. Нямаме нито едно число за един месец. Финансовият министър трябва да представи финансова рамка. Това заяви Петър Ганев от Института за пазарна икономика в предаването „Още от деня“ по БНТ.

„Много е опасно в тази ситуация да се внася бюджет, тъй като парламентарният популизъм ще избуи. Разбрахме, че бюджетът е на свръхдефицит, ако бъде избран с разходите, които са заложени. Ние сме в една фискална неразбория“, предупреди Добрин Иванов от Асоциацията на индустриалния капитал (АИКБ).

„Очевидно няма да се приеме нормален бюджет. Ако отидем във вариант за удължаване на бюджета, трябва да се внесе в НС“, поясни Ганев.

„Обещанията са ги давали парламентарни мнозинства. Популистките обещания подлежат на промени. При нестабилната обстановка в Европа и дефицит, който едва ще се вмести в 3% да обещаваш вдигане на доходите, ми се вижда нереално“, изтъкна той.

Според Иванов трябва да се вземат мерки и в приходната и в разходната част. „Много трудно ще задържим 3% дефицит тази година. Следващата година ще бъде много по-трудно да се удържи 3% дефицит. Икономиката забавя своя темп на развитие“, каза той. По думите му още не сме достигнали дъното.

„По-притеснително е, че отново говорим за масови уволнения и тръгване на инвеститори“, посочи Добрин Иванов. Според него основни причини за това са липсата на кадри и повишаването необосновано на минималната работна заплата, което увеличава разходите на предприятията.

„Трагичното е, че напускащите производители не са заменени от нови инвеститори. Нямаме среда. Много е трудно, тъй като ние не сме в много добра позиция за привличане на инвеститори – влошената политическа среда, високия бюджетен дефицит, вдигането на осигуровки и заплати на кадрите, липсата на реформи, висока цена на електроенергията и т.н.“, каза още той.

БНТ

√ Добрин Иванов коментира какъв трябва да бъде новият бюджет?

През последните дни новият бюджет, като че ли се превърна в още един инструмент за политическа реторика. Къде, обаче свършват финансовите доводи и започват политическите хватки? За Бюджет 2025 ще си говорим с изпълнителния директор на Асоциацията на индустриалния капитал Добрин Иванов и икономиста Петър Ганев.

Целият коментар по темата гледайте тук

Novinite.bg

√ Добрин Иванов: Отново говорим за масови уволнения и тръгване на инвеститори от България

Трябваше да се приеме бюджетът, за да не стане късно. Нямаме нито едно число за един месец. Финансовият министър трябва да представи финансова рамка. Това заяви Петър Ганев от Института за пазарна икономика в предаването „Още от деня“ по БНТ.

„Много е опасно в тази ситуация да се внася бюджет, тъй като парламентарният популизъм ще избуи. Разбрахме, че бюджетът е на свръхдефицит, ако бъде избран с разходите, които са заложени. Ние сме в една фискална неразбория“, предупреди Добрин Иванов от Асоциацията на индустриалния капитал (АИКБ).

„Очевидно няма да се приеме нормален бюджет. Ако отидем във вариант за удължаване на бюджета, трябва да се внесе в НС“, поясни Ганев.

„Обещанията са ги давали парламентарни мнозинства. Популистките обещания подлежат на промени. При нестабилната обстановка в Европа и дефицит, който едва ще се вмести в 3% да обещаваш вдигане на доходите, ми се вижда нереално“, изтъкна той.

Според Иванов трябва да се вземат мерки и в приходната и в разходната част. „Много трудно ще задържим 3% дефицит тази година. Следващата година ще бъде много по-трудно да се удържи 3% дефицит. Икономиката забавя своя темп на развитие“, каза той. По думите му още не сме достигнали дъното.

„По-притеснително е, че отново говорим за масови уволнения и тръгване на инвеститори“, посочи Добрин Иванов. Според него основни причини за това са липсата на кадри и повишаването необосновано на минималната работна заплата, което увеличава разходите на предприятията.

„Трагичното е, че напускащите производители не са заменени от нови инвеститори. Нямаме среда. Много е трудно, тъй като ние не сме в много добра позиция за привличане на инвеститори – влошената политическа среда, високия бюджетен дефицит, вдигането на осигуровки и заплати на кадрите, липсата на реформи, висока цена на електроенергията и т.н.“, каза още той.

Cross.bg

√ Пазар на труда, инвестиции и бизнес среда

Снощи, в предаването „Още от деня" по БНТ Добрин Иванов, каза че е много опасно в настоящия политически момент и ситуацията в НС да се внася бюджет. „Политическият популизъм, воден от предстоящи избори, без допълнителни разходи гласувани, разбрахме, че бюджетът е на огромен свръхдефицит, ако бъдат изпълнени законите, приети от НС. Така че може би наистина е удачно да се изчака да се види каква ще бъде политическата ситуация, дали ще заработи НС, след което да бъде внесен бюджетът".

Тъй като сме декември месец, има една фискална неразбория, от 1 януари започва новата финансова година, а вече има гласувани разходи с увеличени размери, заяви още Иванов.

В същото предаване Петър Ганев, каза че вече бюджетът е трябвало да бъде приет. „Преди един месец от МС казаха, че бюджетът е готов също, сега твърдят същото, бюджетът е готов, но ние не сме видели нито една цифра".

Финансовият министър трябва да е отговорен, трябва да представи макрорамка и да представи рамка на бюджета, а към момента се бие пас, допълни Ганев. „Гласуваните допълнителни разходи - пример в МВР 1,2 млрд. лв. трябва да се насочат за повишаване на заплатите, а това не е вкарано в разходната рамка. Ако имахме бюджет, това можеше да бъде вкарано в НС, но сега, ако отидем във вариант удължаване на бюджета, то отново минава през парламента и там всъщност точно тези казуси трябва да се решат, всъщност пак опираме до парламента".

Икономически живот

√ АИКБ отново поставя въпроса за трудното привличане на работници от трети страни

Процесът за привличане на работници от трети страни за нуждите на българската икономика е обременен с множество бюрократични пречки. Процесите за наемане и одобрение са бавни, ангажират множество институции и често надвишават предвидените срокове, което затруднява работодателите.

На среща между Националния съвет на Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ) и секретаря на президента по образование, култура и туризъм Илин Димитров са били обсъдени подробно всички критични точки по веригата на доставка на работници от трети страни.
Председателят на АИКБ Васил Велев обръща внимание, че недостигът на човешки ресурси в България е посочен от българските предприемачи на второ място сред проблемите, които изпитват. Това е сериозен, траен проблем, който за съжаление се задълбочава.
„Демографската криза, за която към момента няма решения, е сред основните фактори, които влияят на недостига. Затова за АИКБ трябва да се обърне сериозно внимание на единствения доказан и бърз начин, който се прилага в цял свят, а именно привличането на работници от трети страни. За съжаление този процес в България може да отнеме и до 1 година“, заявява Велев.
Сред спешните мерки, които трябва да се предприемат от държавата са въвеждането на електронна платформа за подаване на документи за разрешителни за работа, с цел ускоряване и прозрачност на процеса е изтъкнато по време на разговорите. Като втора по важност стъпка е определена отмяна на квотите за наемане на чуждестранни работници, което ще улесни работодателите при удовлетворяване на нуждите им от персонал.
Сред другите важни мерки са посочени подсилването на капацитета на консулските служби, което ще намали сроковете за издаване на визи, опростяването на процедурите за сезонна заетост чрез отпадане на някои изисквания, като свидетелство за съдимост за престой до 9 месеца, както и създаването на устойчив механизъм за задържане на чуждестранните служители, включително социални и професионални стимули.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

√ Премиерът призова депутатите да започнат работа, за да се приеме бюджетът
Премиерът Димитър Главчев призова депутатите да започнат работа, за да се приеме бюджетът.
"На политиците в Народно събрание ще им кажа да заработят, за да реализират бюджета, който трябва да бъде приет от тях. Бюджетът влиза, след като се изясни политическата ситуация. Ние сме готови с бюджета", каза служебният министър-председател.
"Финансовото министерство е представило пред политическите сили мерките, които се предвиждат в бюджета, за да се запази 3% дефицит, който е наш репер, за да можем да кандидатстваме и да влезем в еврозоната. Тази цел остава непроменена. С оглед на сегашните обстоятелства - първо, няма къде да го внесем бюджета, след това, ако ще има редовно правителство, най-добре то да внася бюджета за догодина. Ако пък няма да има, то ще е предизборна ситуация и ще е изключително рисково да се внася бюджет. Имаме готовност за всякакви варианти и чакаме развитието на ситуацията", посочи още Главчев.
Той коментира, че е странно изборът на председател на парламента да бъде спряган като избор за потенциален служебен премиер.
"Това, което става в парламента, просто не искам и да го коментирам. Все някоя институция трябва да работи и да се опитва да компенсира липсата или неработенето на друга власт, така че това се опитваме да правим и ще го правим, докогато трябва. Призовавам политиците в НС да намерят добрия тон, да почнат разговори, но не във вида, на който всички сме свидетели, разговори, които да доведат първо до избор на председател на НС. Кой си е мислел, че може да се изпадне в такава ситуация. Идеята беше да има непрекъсваемост на работата на НС, пък то не може да започне. Не искам и да коментирам промените в Конституцията, но странно е фигурата номер 1 по българска

Конституция - председател на НС - да бъде третиран като потенциален служебен премиер, което е на доста по-ниска степен във властовата пирамида на републиката. Призовавам ги да намерят общ език, най-добре е да се сформира редовно правителство с политическа подкрепа. Около 999 въпроса е имало към нашето правителство при функциониращо НС. 87 - 90 часа сме били в предишното НС. Аз ако бях председател на НС, никога не бих станал служебен премиер, тъй като това е слизане във властовата пирамида на държавата", отбеляза Димитър Главчев.
Премиерът подчерта, че няма риск от загуба на средства за България по ПВУ.
"Положението е същото. Трябва да бъдат приети няколко закона, така и казаха в последната седмица, че има решения, които трябва да бъдат модифицирани. Няма опасност да се загубят парите, от ЕК са достатъчно търпеливи."
Главчев присъства на отбелязването на 133-тата годишнина от създаването на Военномедицинска академия в София и пожела на медиците да са здрави, за да продължат да се грижат така добре за своите пациенти.
"Всички бихме им пожелали все така да бъдат на много високо професионално ниво, това е една от най-добрите болници. Те са еталон за професионализъм, да им пожелаем и на тях здраве."

√ Разблокиране на НС? "БСП - Обединена левица" с нова покана към останалите партии
Нов опит за разблокиране на работата на Народното събрание. От "БСП - Обединена левица" излязоха с покана за обща среща на парламентарно представените партии без "ДПС - Ново начало". Преди седмица от левицата се опитаха да проведат разговори, на които се отзоваха само "Възраждане" и МЕЧ.
Поканата за среща днес е изпратена до шестте формации, но до момента няма официален отговор кой би се отзовал.
От "БСП - Обединена левица", в съобщението си до медиите, изразяват готовност да седнат на своеобразна кръгла маса и отново призовават партиите да се обединят около кандидатурата за председател на НС на доц. Наталия Киселова, както и да уточнят спешните законодателни инициативи, по които да започне работа парламентът. Утре депутатите ще направят рекордния 9-и опит за избор на председател на Народното събрание.

БНР

√ Работодатели и синдикати от Югоизточна Европа търсят възможности за облекчаване на процедурите за трудова миграция
В София, работодатели и синдикати от Югоизточна Европа ще обсъждат въздействието на проблема с недостига на работна сила и привличането на работници от трети страни върху пазара на труда, и ще търсят възможности за облекчаване на процедурите за трудова миграция.
Недостигът на работна сила се разраства като един от най-значимите проблеми за икономиката на Европа. България обаче изостава от общата политика и вносът на работна сила от външни за Европейския съюз страни е тромава процедура, с много бюрокрация и срокове, надхвърлящи понякога една година.
По време на срещата експерти от Българската стопанска камара ще представят резултатите от скорошно проучване, извършено сред работодателите в България, и в другите страни-партньори. Ще бъде разгледан и кратък списък от разработени мерки в отговор на потребностите на бизнеса от чуждестранен персонал, който да бъде обсъден по време на срещата.
От Министерството на труда и социалната политика ще представят възможностите за облекчаване на вноса на работници от трети страни и усилията на държавните институции за ускоряване на процедурите.

√ "Опел" намалява производството в основния си завод в Рюселсхайм, Западна Германия
"Опел" (Opel) намалява производството в основния си завод в Рюселсхайм, Западна Германия, предаде ДПА, цитирана от БТА. Сглобяването на моделите "Астра" (Astra) и на "Де Ес 4" (DS4) ще бъде спряно през цялата седмица.
Компанията, която е част от "Стелантис" (Stellantis), преобразува работния процес в завода в Рюселсхайм, преминавайки към работа на една смяна след консултации с работническия съвет. Очаква се консултациите да продължат до края на януари.
Говорител на компанията съобщи, че служителите са били освободени от работа без намаляване на заплатите им за текущата седмица. Това е признание за свършената от тях работа, заяви той.

Работният процес ще премине към една смяна от следващата седмица.
"Опел" отбеляза 125 години от началото на производството си, когато заводът на компанията беше посетен от канцлера Олаф Шолц.
Бившата дъщерна фирма на "Дженерал мотърс" (GM) беше придобита от Пе Ес А (PSA) през 2017 г, а впоследствие беше придобита от мултинационалната "Стелантис", което доведе до съкращаването на хиляди работни места, припомня ДПА.
Понастоящем в завода в Рюселсхайм работят около 1600 души.
Същевременно в друга емблематична за Германия автомобилна компания започнаха стачки: Стачки във "Фолксваген" срещу планирани съкращения.

Мениджър

√ Петролът на ОПЕК поскъпна до 72,45 долара за барел
Средната цена за барел петрол на Организацията на страните износителки на петрол (ОПЕК) се повиши до 72,45 долара в петък, информира днес на сайта си петролният картел.
В четвъртък барел от кошницата на ОПЕК се търгуваше за 71,82 долара. Цената на петрола на ОПЕК се определя на база на т.нар. "петролна кошница", в която влизат 13 сорта петрол за износ от държавите членки на организацията – Саудитска Арабия, Ирак, Нигерия, Либия, Ангола, Иран, Кувейт, Венецуела, ОАЕ Алжир, Габон, Конго и Екваториална Гвинея.
На 3 юли 2008 г. е отчетена най-високата цена на "кошницата на ОПЕК" – 140,73 долара за барел. Определянето на цената на барел петрол става чрез извеждане на средна аритметична величина от котировките към момента на закриване на търговията с всички сортове от "кошницата на ОПЕК" предходния работен ден.

√ Bloomberg: Великобритания плаща милиарди за престой на построените вятърните паркове
От началото на годината властите във Великобритания вече са похарчили повече от 1 милиард паунда, заради това, че вятърните паркове в страната не работят, съобщава агенция Bloomberg
Броят на проектите за вятърна енергия в Обединеното кралство се е удвоил през последните пет години и се очаква да се удвои допълнително през следващите пет години. В същото време създаването на енергийни мрежи за вятърни електроцентрали изостава значително от темповете на изграждане на самите електроцентрали. В резултат на това британските власти са принудени да плащат на операторите, за да не работят вятърните паркове, тъй като генерираната от тях енергия не може да бъде изпратена до потребителите.
За да компенсират недостига на електроенергия в страната, властите са принудени да увеличат натоварването или да рестартират захранваните с газ електроцентрали, което само отдалечава Великобритания от постигане на целите за намаляване на емисиите. А платеният престой на вятърните паркове, отбелязва Bloomberg, в крайна сметка пада върху плещите на потребителите, за които цените на електроенергията растат, съобщава агенцията.

Business.dir.bg

√ КЕВР утвърди финалната заявка на "Булгаргаз" за 10,5% по-висока цена за декември
Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) утвърди цена на природния газ за месец декември в размер на 75,89 лв./MWh, без цени за достъп, пренос, акциз и ДДС. На тази цена "Булгаргаз" ЕАД ще продава природен газ на крайните снабдители и на лица, на които е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия. Регулаторът съобщи, че е утвърдил цената след извършен анализ на внесените от "Булгаргаз" актуални данни, формиращи цената на природния газ за месец декември.
По-рано днес общественият доставчик публикува на страницата си в интернет окончателната заявка за цента за декември - 75,89 лева/MWh (без акциз и ДДС). В заявлението се изтъква, че така оферираната цена е с над 11 лв/MWh по-ниска от индекса TTF "месец напред" за декември и с над 17 лв/MWh по-ниска от текущите цени на европейските газови борси.
Преди няколко дни, по време на общественото обсъждане в КЕВР, изпълнителният директор на "Булгаргаз" Веселин Синабов изрази очакването си цената на природния газ през декември да бъде (кръгло) 76 лева/MWh. Тази цена е с 2 лв. по-висока от първоначално предложената (в началото на ноември) цена от 74 лева/MWh.

С втората заявка и с утвърдената цена от почти 75,89 лева увеличението спрямо цената за предходния месец (68,69 лв./MWh) е 10,48%. При първата заявка от 74 лева увеличението беше почти 8%.
КЕВР отбеляза, че в ценовия микс е включено цялото договорено количество азерски природен газ, доставян по интерконектора "България - Гърция" (IGB), съгласно дългосрочния договор с Азербайджан. Тези количества покриват 39,08% от потреблението за месец декември и имат важно значение за постигане на благоприятна цена на синьото гориво. "Булгаргаз" е сключил един договор за доставка на втечнен природен газ (ВПГ) с търговец, след организиран търг при изисквания за минимална доставна цена и предложен начин на плащане. В ценовия микс за месеца са включени и количества от добив от ПГХ "Чирен".
Независимо, че утвърдената цена от 75,89 лв./MWh е по-висока спрямо цената за месец ноември, тя запазва конкурентност за българските потребители, коментира КЕВР. "По-ниските среднодневни температури в района спрямо предходни месеци, спирането на доставките на "Газпром" за ОМW и включването на "Газпромбанк" в санкционния списък - тези събития доведоха до покачване на ценообразуващия индекс TTF и до покачването на цените на "Газов Хъб Балкан" и борсите в региона. В сравнение с актуалния индекс TTF, който нарасна и достигна близо 48 евро/МВч, цената на "Булгаргаз" продължава да е с близо 10 лева. по-ниска от тази на нидерландската борса. Все по-важно значение имат изгодните в ценово отношение доставки по дългосрочния договор с Азербайджан, които в известна степен подтискат допълнително увеличение на цената. Нарасналото потребление поради нуждите от отопление през студените месеци намалява относителния дял на азербайджанския газ в общия микс за месец декември и също е фактор за ръст на цената спрямо месец ноември."
В утвърдената цена на природния газ са включени следните компоненти, уточни регулаторът:

- цена на природния газ на вход на газопреносните мрежи,
- дейност "обществена доставка" по чл. 17, ал. 7 от НРЦПГ и
- компенсиране на разходи по чл. 11а, ал. 2 от НРЦПГ, покриващо разходите на "Булгаргаз" ЕАД за съхранение на количества в газохранилището в "Чирен", в изпълнение на задължения по Плана за действие при извънредни ситуации.

С осигурените количества се покриват ангажиментите на обществения доставчик за месец декември - към крайните снабдители и топлофикационните дружества, както и количествата по двустранните договори с индустриални клиенти, заключава енергийният регулатор.

√ Малките и средни предприятия - големият играч в борбата с климатичните промени

Завърши поредната среща на върха, посветена на борбата с климатичните промени, COP 29, провела се в Баку, Азербайджан. Коментарите на различни експерти са полярни - едни определят провелите се срещи и постигнатите договорки за успешни, други ги определят като недостатъчни за постигане на поставените цели. По време на събитията бяха взети много решения и подписани декларации в посока по-устойчиво развитие на света. В този контекст, бе подписана и декларация, инициирана от България за диалог за енергийната свързаност за подобряване на енергийния преход, имаща за цел да развие регионалното партньорство за обмен на добри практики в изграждането на междусистемни връзки. Декларацията бе подписана от Белгия, Гърция, Молдова, Чехия, Унгария, Румъния и Великобритания. Предвижда се да се проведат серия от технически и политически структурирани диалози още в началото на следващата година, като през февруари 2025 на тематично събитие в София ще бъде определен обхватът на диалозите.
Интересно е да се отбележи и декларацията, инициирана от KOBIA, Азерската Агенция отговаряща за МСП, наречена "Declaration on Baku Climate Coalition for SMEs green transition" и подписана от Международния търговски център и Бразилската агенция за микро и малки предприятия. Декларацията има за цел да повиши осведомеността сред МСП, укрепване на техния капацитет и способности, както и да стимулира търсенето на зелени инвестиции и финансиране от страна на компаниите. В тази връзка трябва да разгледаме каква е ролята на МСП в борбата с климатичните промени. Те представляват около 90% от компаниите, 50% от заетите лица и генерират 40% от световния БВП, като поради всичко това и не само, играят особено важна роля в глобалните вериги на стойност и доставки. Малките и средни предприятия допринасят значително за глобалните емисии на парникови газове. Според оценки на ОИСР, МСП са отговорни за около 40% от емисиите на парникови газове в бизнес сектора в страните от ЕС и приблизително 50% в световен мащаб. В този ред на мисли, МСП могат да окажат критично влияние върху трансформацията на икономиките към нетни нулеви емисии.

МСП могат и трябва да имат съществена роля в трансформацията, посредством разработването на зелени иновации, решения и продукти, внедряване на устойчиви практики и ангажираност с общността. Много силен ефект може да има именно тази ангажираност с общността, тъй като сами по себе си МСП играят ключова социална роля, осигурявайки работа на болшинството заети в почти всички сектори на икономиките. За да се оценят екологичните ангажименти на една компания, е важно да направим разлика между "въглеродна неутралност" и "нетни нулеви емисии". Въглеродната неутралност се отнася до намаляването на емисиите на една компания чрез кредити или други мерки, без непременно да се намаляват емисиите при източника. За разлика от това, постигането на нетни нулеви емисии означава, че компаниите намаляват общите си емисии във всички аспекти на веригите на доставки и операциите си до възможно най-ниски нива, като използват компенсации само за покриване на неизбежните емисии.

Приетият стандарт на Инициативата за научно обосновани цели (Science-Based Targets Initiative) изисква значителни намаления на емисиите - 50% до 2030 г. и поне 90% до 2050 г., за да се ограничи глобалното затопляне до 1.5 °C над прединдустриалните нива. За да се стабилизират глобалните температури, нетните нулеви емисии трябва да бъдат постигнати в световен мащаб. И тук идва ред на мерките, които различните държави предприемат. Изглежда, че ЕС работи може би най-фокусирано в тази посока, предприемайки редица мерки, въвеждайки директиви и различни регулаторни изисквания към бизнеса. Това поражда много критики от страна на МСП от различни сектори, тъй като възпрепятства растежа им и ги прави неконкурентноспособни на компаниите от трети страни.

В излезлия наскоро Доклад на Марио Драги, се признава необходимостта от предпазливост в регулациите, както и препоръки към ЕК за смекчаване на въздействието върху МСП. Драги извежда на преден план като регулаторни утежнения Директивата за корпоративно отчитане на устойчивостта (CSRD) и Директивата относно дължимата грижа на дружествата във връзка с устойчивостта (CSDDD), която се отнася за големите предприятия. Макар много от навлизащите в момента регулации да са адресирани към големите компании, те пряко засягат и МСП, които влизат във веригите им на доставки и са част от Обхват 3, съгласно Протоколът за парникови газове (Greenhouse Gas Protocol). В Доклада Драги, също се заявява подкрепа към съществуващия ангажимент на ЕК за намаляване тежестта на отчетните изисквания за компаниите с 25%, което да подобри тяхната конкурентоспособност, като обаче Драги предлага този план да е по-амбициозен за МСП и там намаляването да е с 50%.

Според проучване на Евробарометър от тази година, 93% от МСП в ЕС прилагат поне една мярка за ресурсна ефективност, като спестяване на енергия, спестяване на вода, спестяване на материали, минимизиране на отпадъци, рециклиране и др. Извод от същото проучване показва, че 25% от МСП са разработили стратегия за намаляване на своя въглероден отпечатък или за постигане на климатична неутралност. Тук е мястото да кажем, че в ЕС оперират близо 26 милиона МСП, които осигуряват заетост на около 90 милиона души и генерират повече от 50% от БВП на ЕС.

Безспорно, всички мерки, които се предприемат в посоката на устойчиво бъдеще са правилни, но биха дали резултат само, ако се имплементират на глобално ниво, в противен случай поставят компаниите, опериращи в различни юрисдикции в неравностойно положение и неконкурентна среда. Проблемите, касаещи климатичните промени, чистотата на въздуха, водите и като цяло околната среда, са многопластови и комплексни. На преден план, разбира се, са производителите, които явно не могат да се саморегулират в морален аспект и да работят за устойчива среда, водени от финансови интереси. В този контекст изглежда, че няма друг вариант освен поставените цели да се постигнат чрез регулаторни инструменти, принуждавайки компаниите да мислят много по-различно от досега, като правят по-устойчиви продукти, подлежащи на ремонт, удължавайки им живота на ползване.

В различните сектори има различни подходи и нужди, за да се стъпи стабилно на пътя към устойчиво развитие, но определено не трябва да изключваме от уравнението и потребителите, които искат да ползват все повече, все по-често. Няма как да продължат тези тенденции на бързата мода, на новите модели електроника, излизащи все по-често и имащи все по-кратък живот, на прекомерната консумация на пакетирани храни, интензивното потребление на автомобили, месо, вода и енергия, прекомерната консумация на евтини мебели и интериорни артикули и т.н. и да очакваме негативните трендове да бъдат компенсирани от някъде другаде. Трябва ясно да си дадем сметка, че борбата е обща, климатът един и само синхронизирани действия могат да дадат резултат. Тук ролята на МСП също е много важна, давайки ясни сигнали към потребителите и разяснявайки ползите от промяната на начина на мислене и консумиране.

Потребителите желаещи да ползват услуги и продукти създадени в унисон със зелените практики растат в експоненциален порядък и това дава предимство на всички компании, които се насочат в тази посока и задоволят техните нужди. Ако погледнем отговорността за въглеродните емисии, ще видим, че Китай са с дял от 31.11%, Индия 7.38%, САЩ 13.51%, ЕС

3.2%, Япония 2.85% и т.н. и съответно поетите ангажименти за достигане до неутралност са за Китай 2060 г., Индия 2070 г., САЩ 2050, както и ЕС си е поставил цел да достигне тази точка до 2050 г.

Въпреки това, компаниите се развиват в посока на устойчивост, но срещат редица предизвикателства не само в законодателните и регулаторни рамки, но и в липсата на знания и умения в самите МСП, достъп до финансиране, трудност при измерване на емисиите и въглеродният отпечатък от дейността им, технологични бариери, липса на осъзнатост и мотивация, конкуренция и пазарни ограничения и др. Дали приетата в Баку декларация за МСП ще даде резултат е рано да се каже, но определено ще е от голямо значение и колко още държави и институции ще се присъединят към нея. Поради всичко изброено до момента, форматът на Конференциите на Обединените Нации за климатичните промени, е от съществено значение за диалога и търсенето на общи действия и решения. Последната конференция изглежда не произведе резултата, който очакваха по-оптимистично настроените и сега погледите са вперени в следващата конференция, която ще се проведе в Бразилия през 2026 г.

3e-news.net

√ Двустранната търговия между България и Кралство Саудитска Арабия бележи ръст от над 15% и е за близо $156 млн. за първите осем месеца на 2024 г.

Инвестиционните и търговските отношения между България и Кралство Саудитска Арабия имат огромен потенциал за развитие. Българският бизнес може да бъде надежден партньор за реализиране на съвместни инвестиционни проекти в редица области. Сред са земеделие и хранително-вкусова промишленост, информационни и комуникационни технологии, научно-изследователска и развойна дейност, електроника и електротехника, машиностроене, химическа индустрия, туризъм и др. Това заяви заместник-министърът на икономиката и индустрията Николай Павлов в рамките на участието му в 28-ата Световна инвестиционна конференция в Рияд.

На форума зам.–министър Павлов представи предимствата на страната ни като инвестиционна дестинация. Той подчерта, че през първите осем месеца на 2024 г. двустранната търговия между България и Кралство Саудитска Арабия е достигнала 188 млн. щ.д., което е увеличение от 15.4% спрямо същия период за 2023 г.

„Българският износ за посочения период е на стойност 155.9 млн. щ.д., което е увеличение от 56.9 % спрямо същия период за 2023 г. Докато вносът от Саудитска Арабия за посочения период е на стойност 32.9 млн. щ.д.“, посочи Павлов. Икономическият заместник-министър допълни, че е идентифициран потенциал за износ за Саудитска Арабия на висококачествени български храни и селскостопански стоки, продукти на фармацевтиката и козметиката, ИТ продукти, продукти на машиностроенето, електрониката и електротехниката.

По време на посещението си в Кралство Саудитска Арабия зам.-министър Павлов се срещна с Мохамед Алсахеб, зам.-министър по инвестиционното партньорство в Министерството на инвестициите. Двамата обсъдиха възможности за сътрудничество в ключови сектори като инвестиции, енергетика, туризъм и иновации, с акцент върху разработването на конкретни проекти.

Павлов проведе среща и Албара Аскендарани, зам.-министъра на икономиката и планирането на Кралство Саудитска Арабия. Основен акцент в разговора между двамата бе поставен върху организацията на Смесена комисия за икономическо сътрудничество, чиято първа сесия цели да положи основите за задълбочаване на двустранното партньорство между България и Саудитска Арабия. Предвижда се комисията да се проведе в София с цел стимулиране на бизнес възможностите и инвестициите на двете страни. На срещата бяха обсъдени също така и конкретни договорно-правни споразумения и приоритетни области за развитие, като се подчерта значителния потенциал, който подобна комисия може да реализира.

Проведена бе и среща със зам.-министъра на индустрията и минералните ресурси, Халед Ал-Мудайфер. По време на разговора бе подчертана важността на глобалното сътрудничество, обучението на специалисти и споделянето на иновации. Особено внимание бе обърнато на обмяната на опит в сектора на минералните ресурси и интереса за партньорства с български компании от сектора.

Икономическият зам.-министър се срещна и с генералния секретар на Федерацията на саудитските камари, на която двете страни подчертаха общата си визия за растеж. Федерацията, представляваща 1,4 милиона бизнеса и движеща развитието на частния сектор в рамките на Визия 2030 на Саудитска Арабия, подчерта ангажимента си към насърчаване на международни партньорства и привличане на чуждестранни инвестиции. От страна на камарата бе изразена готовност да съдейства за организирането на бизнес и инвестиционен форум по време на междуправителствената комисия, както и бе

проявен цялостен интерес за активизиране на контактите с българския бизнес чрез организиране на делегации, мисии и посещения.

√ Нидерландия картографира броя на пожарите в сгради със слънчеви панели в първо по рода си изследване

Нидерландският изследователски институт TNO, заедно с Нидерландския институт за обществена безопасност (NIPV) и Кралския холандски институт за стандартизация (NEN) за пръв път правят обобщение на историята на пожарите в сгради, включващи слънчеви електроцентрали в страната за периода 2022-2023 г.

Според публикуваните данни от 10 хиляди пожара на сгради през този период, 152 случая включват здания, оборудвани със системи за слънчева енергия (по-малко от 2 %). От тези 152 пожара 70 може да бъдат допълнително разследвани от съответните противопожарни служби.

Изследването показва, че в тези 70 случая причината за пожара се дължи поравно на слънчевата енергийна система, както и не на нея. При от 30 от пожарите е установено, че те са възникнали в слънчевата енергийна система. В 29 случая е известно, че системата не е причината, а в 11 тази причина е останала неизвестна, става ясно от съобщението. Трябва да се има предвид, че в Нидерландия, според публикувания доклад има 3 милиона слънчеви електроцентрали.

От данните на публикуваното проучване става ясно, че 28 от 31 пожара, включващи фотоволтаични системи, са започнали в конвенционални слънчеви електроцентрали на покрива, а три са били свързани с интегрирани в сградата фотоволтаични (BIPV) генериращи модули. Експертите, извършили изследването също така са установили, че 27 от тези пожари може да са били свързани с лоша инсталация или дефекти в компонентите на системата.

„Огромното търсене на PV доведе до увеличаване на броя на инсталиращите компании, които в някои случаи не отговарят напълно на стандартите“, посочват авторите на доклада.

Повечето от пожарите са възникнали между юни и септември, но учените не виждат връзка между по-високата слънчева радиация и възникването на пожари, тъй като няма достатъчно статистически данни.

Експертите също така казват, че очакват увеличаване на броя на пожарите, свързани със слънчеви електроцентрали в бъдеще, тъй като много слънчеви панели вече достигат края на живота си, а в резултат на това може да станат по-малко безопасни.

Въпреки че трите организации са доволни от тази първоначална база, те подчертават необходимостта от събиране на данни за по-дълъг период, преди да бъдат направени заключения.

Bloomberg TV Bulgaria

√ Европейските газови компании ще притиснат "Газпром" с нови съдебни решения

Решението на австрийско енергийно предприятие да спре да плаща за доставките от "Газпром" може да създаде прецедент, който други да последват, тъй като Европа се стреми да намали зависимостта си от руския газов гигант.

"Газпром" отговори, като спря доставките за австрийската OMV AG, подчертавайки сериозните последици. Юристи казват, че прецедентът може да отвори вратите за подобни действия от други фирми, докато висящите дела преминават през международни съдилища.

Компании от италианската Eni SpA до RWE AG в Германия казват, че им се дължи компенсация за разходите за замяна на доставките, когато "Газпром" спря да доставя някои количества газ през 2022 г.

„Предстоят няколко дела, като през следващите месеци се очакват още решения“, каза Агнешка Асон, енергиен адвокат и гостуващ научен сътрудник в Оксфордския институт за енергийни изследвания. „Ако на европейските компании бъдат присъдени повече обезщетения – а това вероятно ще се случи – и поне някои присъди могат да бъдат изпълнени, това ще окаже голям натиск върху финансовото състояние на "Газпром", каза тя.

Възможността за повече спирания на газа е още една причина за търговците да се съмняват, че руските потоци ще продължат към Европа много дълго. Също така в ситуацията са замесени санкциите на САЩ срещу "Газпромбанк", използвана от европейските фирми за плащане на газ, и несигурността относно потоците през Украйна, когато сделката за транзит приключи в края на годината.

Компаниите, които търсят обезщетение от "Газпром", едва ли ще получат плащане в брой от руския газов гигант и, подобно на OMV, може да се наложи да измислят алтернативни начини да си върнат парите.

OMV спря да плаща за газ, който получаваше от Русия през Украйна, но това накара "Газпром" да намали почти незабавно доставките. Като се има предвид този пример, други компании, които решат да не плащат, трябва да са сигурни, че разполагат с алтернативни доставки, за да оцелеят без "Газпром".

За руската компания отрязването на клиент означава загуба на още една опора в Европа.

Газът е един от малкото ценни активи, които "Газпром" все още има в Европа. Международните активи на компанията се свиха след национализацията на Gazprom Germania в разгара на енергийната криза. Арбитражните решения се издават на принципа „пръв дошъл, първи обслужен“ и в Европа, за разлика от САЩ, те нямат срок на валидност.

Uniper SE, един от бившите партньори на "Газпром", най-сериозно засегнат от спад в доставките, спечели над 13 милиарда евро обезщетение за количества руски газ, недоставени от средата на 2022 г. Международното арбитражно решение му позволи да прекрати руските договори за доставка, някои от които продължаваха до средата на следващото десетилетие.

Германия вече не получава никакъв газ от "Газпром", но успя да компенсира приблизително 530 милиона евро задължения за плащане срещу щетите, което съответства на неплатената сметка на Uniper от август 2022 г. Не е ясно колко повече от щетите ще може да възстанови.

„От днешна гледна точка все още не е възможно да се прецени дали трябва да се очакват значителни суми“, каза Uniper.

Газопреносният оператор NET4GAS в миналото е получавал месечни плащания за транспортиране на газ през Чехия. Компанията спечели арбитражно дело, което започна миналата година, търсейки обезщетение, след като "Газпром" спря да плаща. NET4GAS отказа повече коментар.

Съдебните решения идват в труден момент за Европа, докато опасенията за енергийната сигурност са на фокус. По-нататъшните съкращения на оставащите руски потоци в момент, когато запасите от газ бързо се изчерпват, рискуват да нанесат допълнителна болка на домакинствата, които все още изпитват последиците от кризата с разходите за живот. Икономиката на Европа изпитва затруднения, особено в Германия, където производителите се борят да останат печеливши с по-високите цени на енергията.

Докато пазарът се подготвяше за потенциално спиране на доставките, след като споразумението за транзит между Русия и Украйна официално изтече в края на годината, по-ранните съкращения биха били значими дори при усилията на Европа да се отдалечи от руския газ.

Някои държави без излаз на море в Централна Източна Европа имат достъп до алтернативи като втечнен природен газ, но той е по-скъп.

Сред важните висящи арбитражни дела е едно от италианската Eni за намалените доставки на газ през 2022 г. Eni е един от най-старите и най-големи клиенти на "Газпром" и нацията е доставяла около 40% от своя газ от Русия преди нахлуването на Москва в Украйна. Дори ако фирмата вече не купува газ директно от "Газпром", въздействието на всяко решение вероятно ще се усети на целия европейски газов пазар, както при Uniper и OMV.

"Газпром" не отговори на искане за коментар. Eni отказа коментар. RWE каза, че арбитражното производство, започнало през 2022 г., все още продължава. Говорителят на Innogy Energie Павел Грохал каза, че компанията не иска да коментира текущия съдебен процес. Engie отказа да коментира всеки потенциален спор. Orlen отказа коментар. "Булгаргаз" не отговори на искания за коментар.

„Арбитражът на CEZ срещу "Газпром" продължава независимо от другите спорове на "Газпром". Няма да спекулираме с бъдещето“, каза говорителят на CEZ Ладислав Криз.

Някои други висящи арбитражи включват:

Полската Orlen, която през юни предупреди газовите компании в Унгария, Словакия и Австрия, че може да запорира плащанията им за внос на руски газ. Компанията има няколко текущи дела срещу "Газпром", започвайки от арбитража от 2017 г. за промяна на ценовите условия в договора и след това за спиране на доставките през април 2022 г. Оттогава Полша не приема руски газ. Компанията не дава общата претендирана сума;

Германската RWE;

Френската Engie, която търси неустойки и обезщетение за щети поради значителния недостиг на доставки от средата на юни 2022 г., последван от едностранното решение на "Газпром" в края на лятото на 2022 г. да намали доставките си за Engie поради несъгласие между страните относно прилагането на дългосрочни споразумения за доставка на газ;

Чешката CEZ търси 1 милиард крони (41,5 милиона долара), докато Innogy Energie също започна съдебен процес;

Българската "Булгаргаз" иска 400 милиона евро обезщетение за едностранно спиране на доставките през април 2022 г.

√ Несъвършеният ултиматум към големите технологични компании е по-добър от нищо

Австралийската забрана за социални мрежи за тийнейджъри няма да гарантира безопасността на младите хора онлайн. Тя може да попречи на някои 15-годишни да влязат в горяща сграда, но оставя вратите към пламъците отворени веднага щом навършат 16. По-разумно би било политиците да се съсредоточат върху "гасенето на пожарите" вътре.

Този всеобхватен нов закон, който ограничава достъпа на лица под 16 години до социални мрежи и налага глоби до 49,5 милиона австралийски долара (32 милиона щатски долара) за системни нарушения, отправя ултиматум към големите технологични компании, че настоящото положение вече не е приемливо. Останалият свят следи внимателно.

Това провокира така необходимия глобален дебат между законодатели, компании, родители и изследователи за най-добрия начин да се защити следващото поколение, израстващо в дигиталната ера. Последният път, когато САЩ приеха федерален закон за защита на децата онлайн, беше през 1998 г., а когато законодателите разбраха за проблемите, цялото едно поколение вече беше израснало в интернет. Забраната в Австралия има своите несъвършенства, но предизвикването на тези разговори за намиране на решения може да се окаже по-добро от бездействието.

Освен това, 77% от австралийците подкрепят възрастовите ограничения, които са сред най-строгите ограничения за социалните платформи извън Китай, въпреки че досега правителството е предоставило малко отговори за това как ще се приложат.

Писала съм за този нов закон преди и все още смятам, че той е добронамерен, но несъвършен, опитвайки се да предложи "ефектно" решение за сложни проблеми. Изследванията показват, че общите възрастови забрани не са ефективни за предотвратяване на вреди онлайн за развиващите се умове, тъй като игнорират различните нива на зрялост при юношите. Въпреки че могат да изглеждат привлекателни за родителите, те пренебрегват очевидните реалности на израстването в съвременния свят, особено след като пандемията наложи повече онлайн обучение, работа и социализиране. Пълното изключване на младите хора от дигиталните общности може да прекъсне жизненоважни връзки за маргинализираните групи в Австралия и по-широко да отклони вниманието от по-трудната работа по изработване на цялостни решения за по-безопасни платформи.

Технически грамотните тийнейджъри също често са много добри в заобикалянето на възрастовите ограничения, а Австралия заяви, че няма да наказва родителите или младите хора за това. Например Норвегия в момента има ограничения, които забраняват на деца под 13 години достъпа до социални мрежи, но се установява, че 72% от 11-годишните все пак ги използват. Австралийският закон дава на платформите една година да измислят как да внедрят технология за проверка на възрастта, която не изисква качване на лични документи поради опасения за поверителност. Има и някои изключения, включително за услуги за съобщения.

Но докато политиката е изключително популярна, не само интересите на Илон Мъск и големите технологични компании са срещу нея. Австралийският съвет по правата на човека, детската агенция на ООН и десетки академици и изследователи настояват за различен подход. Има основателни опасения, че тези мерки могат да тласнат тийнейджърите към още по-опасни и нерегулирани онлайн пространства. Необходими са по-цялостни закони, които да принудят компаниите да внедрят дигитални защити, вместо просто да отлагат достъпа на младежите до онлайн общностите с няколко години.

И все пак, колкото и несъвършена да е забраната на Австралия, тя е предизвикала тези и множество други политически препоръки, от които останалият свят може да се учи, докато дебатът се разраства.

Законодателите по света също трябва да изискват повече прозрачност от социалните медийни компании; да дадат на външни изследователи достъп до „вътрешната кухня“ на платформите, за да идентифицират по-добре потенциалните вреди за развиващите се умове и психичното здраве на младежите. Това би позволило на експертите да разберат непрозрачните начини, по които алгоритмите задържат тийнейджърите в тези сайтове или ги отвеждат в опасни „заешки дупки“, и да предложат целенасочени решения.

Натискът от страна на регулаторите вече е свързан с промени. Около седмица след като Австралия обяви плановете си да въведе минимална възраст за социалните медии, компанията-майка на Facebook, Meta Platforms Inc., представи нови обширни настройки за поверителност за тийнейджърите в Instagram. Компанията заяви, че ограниченията са били в процес на разработка от известно време и не са резултат от нарастващия контрол.

Това не е първият път, когато Канбера се изправя срещу Силициевата долина. Австралия води многогодишна битка, опитвайки се да принуди технологичните платформи да плащат на новинарските издатели, и отбеляза първоначална победа, когато Meta и Google, собственост на Alphabet Inc., бяха принудени да договарят договори с новинарски организации. (Meta по-рано тази година заяви, че няма планове да поднови тези договори.) Когато Канада последва

примера, обаче, Meta напълно забрани новинарското съдържание в страната на своите платформи. Този ход разкри болезнени реалности за непредвидените последици при сблъсък с най-могъщите технологични компании в света и подчерта защо глобалната координация за ограничаване на Големите технологии е важна.
Австралия успя да направи това, което нито една друга демократична юрисдикция не е постигнала, но истинският тест ще бъде как ще прилага новите регулации и дали изобщо ще успее. Канбера не е решила по-големите проблеми относно защитата на тийнейджърите от онлайн вреди, но е провокирала много необходим дебат сред заинтересованите страни, които сега предлагат по-креативни и ефективни решения. Родителите по целия свят трябва да се надяват, че техните законодатели следят внимателно този процес.

Капитал

√ 17 години и 4 милиарда не стигнаха на България да пречисти мръсните си води
От приемането си в ЕС България премина през два програмни периода (2007 - 2014 и 2014 - 2021 г.) с милиарди финансиране и сега е в средата на трети. Осигурените по тази линия инвестиции за изграждане на пречиствателни станции за отпадни води надхвърлиха 4 млрд. лева. Само от кохезионните фондове са отпуснати повече от 1.2 млрд. лв.
Към този момент обаче изглежда сякаш милиардите европейски пари са потънали, без да има твърде добри резултати. Доказателството е, че през ноември Европейската комисия изпрати България (както и Румъния) на съд за проблеми с пречистването на отпадъчни води в над 30 български града. Дотук се стигна, след като страната получи уведомително писмо през 2017 г., след това и мотивирано становище през 2020 г. А сега усилията на българските власти са оценени като недостатъчни.
Брюксел е сезирал съда на ЕС заради пропуски при пречистване на канализационните системи на десетина големи града. Според информация на "Капитал" това са големи областни центрове като Пловдив, Варна, Русе и Хасково, както и заради липса на адекватно пречистване на отпадъчните води, включително преди заустване в чувствителни зони, в още близо двадесет други (виж карето). Сред тях са и морски общини, където периодично има скандали заради замърсени с органични агенти плажове лятно време.
Проблемните общини
10 големи града нямат завършена канализация:

- Пловдив; Варна; Русе; Хасково; Сандански; Велинград; Харманли; Лом; Берковица; Елин Пелин

20 големи града, в които отпадъчните води, влизащи в канализационните системи, не се третират по подходящ начин:

- ***Горните десет плюс***: Ямбол; Асеновград; Петрич; Айтос; Гоце Делчев; Карнобат; Чирпан; Първомай; Тутракан; Елхово

30 града не осигуряват по-стриктно пречистване преди заустване на отпадъчни води в чувствителни зони:

- **Горните 19 (без Гоце Делчев) плюс**: Плевен; Пазарджик; Асеновград; Дупница; Разград; Панагюрище; Пещера; Приморско; Каварна; Бяла Слатина; Албена; Кнежа.

През 2017 г. в нарушение на Директивата за градските отпадъчни води са били 90 български агломерации с повече от 10 000 жители. През 2020 г. те спадат до 77, тъй като в останалите е постигнато съответствие. Но това, че сега Брюксел е сезирал съда заради тридесетина случая, не означава, че останалите 46 вече са изрядни. Част от тях просто са премахнати поради, тъй като след преброяването от 2021 г. са станали с по-малко от 10 000 жители или защото са били необходими допълнителни оценки, за да бъдат включени в групата на несвършилите работа си, научи "Капитал".
Сега, за да спази закона и да не бъде санкционирана, България трябва да гарантира, че канализационните системи във въпросните 30 града са завършени, а в някои градове инфраструктурата да бъде изградена наново или подобрена. А това също ще струва много.
14 години след срока
Според директивата за пречистване на градските отпадъчни води държавите трябва да имат канализационни системи за всички населени места с най-малко 2000 жители. В тях трябва да се извършва най-малко вторично ниво на пречистване - на органични вещества в градските отпадъчни води, преди да бъдат изпуснати в околната среда. Ако дадено населено място изхвърля своите отпадъчни води в чувствителна зона, трябва да гарантира още по-стриктно пречистване.
Всички тези изисквания трябваше да се изпълнят до 31 декември 2010 г и за тях имаше предвидени средства. За по-големите градове те бяха основно по оперативна програма "Околна среда", а други програми осигуряваха инвестиции за

населени места под 10 000 жители, включително финансиране може да се ползва и от Предприятието за управление на дейности по околната среда (ПУДООС) към МОСВ.

Но 14 години по-късно се оказва, че няма особен напредък. България и Румъния всъщност се възползваха от дерогации (отлагане) за спазване на директивата. Резултатът е, че от необходимите над 400 пречиствателни станции в България на практика са изградени около половината, но и те масово са остарели, нямат третично пречистване след механично и биологично, или нямат довеждащ колектор, сочат данните от доклади за състоянието на канализационните системи на МОСВ.

Обещание за 2029 година

Съдебната процедура не означава, че съществуващите и новоизграждани в България канализационни системи и ПСОВ не изпълняват качествено своите функции и не са "адекватни", а че комисията отчита забава при спазване на поставените срокове, посочиха от "Български ВиК холдинг", структурата към регионалното министерство, която инвестира допълнително в канализационните мрежи и пречиствателни съоръжения. Важно е да се подчертае, че тази забава се дължи на множество фактори, в това число и липса на достатъчно

Финансирането на сектора не може да се отлага повече

Една от причините за забавянето на инвестициите в много от населените места е, че общините не са обединени в един ВиК оператор. Общините не са осигурили финансов ресурс, с който да реализират нужните стъпки за изпълнение на нормативните изисквания. При продължение на реформата и консолидиране на съответните територии на принципа една област - един ВиК оператор, те ще бъдат припознати като допустими бенефициенти по програма "Околна среда" и ще може да се ползва европейско финансиране за изграждане и/или доизграждане на селищна канализация и ПСОВ. Но част от тях все още не са го направили.

Близо 14 млрд. лева са необходими за изграждане/доизграждане/реконструкция на канализационна мрежа и ПСОВ, показва Националният инвестиционен план за водоснабдяване и канализация от 2021 г. Затова има неотложна необходимост от отделяне на значителен ресурс за отрасъл ВиК и извън възможностите на европейските програми, посочват от ВиК холдинга.

Изграждането на канализационни системи и пречиствателни станции изисква значителни инвестиции във ВиК сектора, както и мащабни строителни дейности, които е невъзможно да бъдат изпълнени в кратки срокове, посочват и от екоминистерството. По програма "Околна среда 2014 - 2020 г." са финансирани проекти на 51 агломерации в 14 консолидирани територии и в София. Голяма част от съоръженията са изградени, но други са фазирани и продължават изпълнението си по новата програма.

Целта е да бъдат приведени в съответствие най-късно до 2029 г. "Предвид процедурата по нарушение сме отправили искане към бенефициентите действията да бъдат завършени в по-кратък срок, т.е. преди 2029 г.", посочиха от екоминистерството.

Част от проблемите се дължат на пропуски в експлоатацията на канализационните системи и невъзможност да се постигне необходимото ниво на пречистване на водите. Други се дължат на липса на изградена инфраструктура, недоизградена канализационна мрежа или липса на подходящо пречиствателно съоръжение. В този случай се планират мерки за доизграждане на необходимата инфраструктура и съоръжения, посочват от ведомството.

Преодоляването на тези проблеми е свързано с финансиране, но и с всички други трудности по проектиране, строителство и въвеждане в експлоатация. Предизвикателство е и капацитетът на строителния бранш в страната за поемане на много проекти едновременно и изпълнение в кратки срокове. Друг проблем е, че някои общини не са обединени в едно ВиК и за тях подпомагането не е достатъчно и те изостават, допълват и от Министерството на околната среда и водите. Те могат да се възползват от средства от ПУДООС и от държавния бюджет с целево финансиране от МРРБ.

Вече втора година с целево финансиране от държавния бюджет се отпускат средства чрез МРРБ за ВиК проекти на общините. От отговорите на "Български ВиК холдинг" към МРРБ, в който бяха налети над 1 млрд. лева, не става ясно как трябва да се справим с предизвикателството.

Проекти на опашката

Всички дейности по програма "Околна среда 2014 - 2021 г." трябваше да завършат до 31 декември 2023 г. За някои проекти са открити нарушения от управляващия орган, други бяха отложени поради забавяне, а трети ще продължат да се изпълняват. Общо 95 млн. лева са финансовите корекции по програмата заради открити нарушения от управляващия орган.

Така за този период десет проекта остават неизпълнени.Те са били в изключително напреднал етап, но не са изцяло разплатени и отчетени в рамките на периода на допустимост на разходите по програмата до края на 2023 г., казват от екоминистерството

От тях 5 са за изграждане на ВиК инфраструктура с бенефициенти ВиК дружествата в Смолян, Видин и Шумен, Столичната община и община Пловдив. Към момента проектите в Смолян и Шумен поетапно се въвеждат в експлоатация. Останалите са дали уверение, че ще ги приключат най-късно до края на 2025 г.

Те ще дофинансират проектите си със собствени средства. Най-много трябва да плати Столичната община - близо 40 млн. лева, като проектът е за 126 млн. лева. Наскоро Комитетът за наблюдение на програмата одобри критерии за оценка за втория етап за изграждане за ВиК инфраструктурата на Столичната община. Подпомагането продължава от програмен период 2014 - 2020 г. с допълнителен бюджет 100 млн. лв. и със срок на изпълнение до края на 2029 г. Очаква се процедурата да бъде обявена до март следващата година. Оценките показват, че за цялостно доизграждане на ВиК инфраструктурата в София са необходими над 1.2 млрд. лева. Тази инвестиция е непосилна, без да се увеличат данъците и таксите, но се прави необходимото да не се стигне до това, уверяват институциите.

По програмата бяха фазирани или преместени за настоящия програмен период и големи инфраструктурни проекти на ВиК дружествата в Пловдив, Сливен, Бургас, Варна и Перник. Проектът на Бургас е фазиран още при одобрението му през 2019 г. Още тогава се планира в периода до 2020 г. да се изпълни първата част, а втората за 300 млн. лв. - през настоящия.

Тези на останалите четири ВиК дружества са се отложили заради COVID кризата и инфлацията след войната в Украйна, която стигна 22-24% в рамките на една година. Закъснението е 1.5-2 години и няма как да бъде наваксано, заради което е поискано и удължаването им. Така ВиК Бургас ще изпълнява проекта си до края на програмния период. Останалите са представили графици за изпълнение, които варират между октомври 2024 до февруари 2025 г.

Още 808 млн. лв. за новите проекти

В първия програмен период проектите се изпълняваха от общините, а 2014 - 2020 г. започнаха да се изпълняват от ВиК дружествата. Първите 14 ВиК минават по трудния път с много финансови корекции. "Проблемите идват основно при прилагането на процедурите за обществените поръчки. Бенефициентите успяват от законна и добре изготвена документация да произведат незаконни решения за класиране или отстраняване на определени участници", каза преди година в интервю за "Капитал" в Галина Симеонова, шеф на оперативна програма "Околна среда".

В настоящия програмен период 2021 - 2027 г. директни бенефициенти в сектор "Води" са 7 ВиК оператора във Велико Търново, Габрово, Плевен, София, Търговище, Хасково и Добрич. Те ще изпълняват проекти за изграждане и реконструкция на ВиК и съпътстваща инфраструктура за общо 808 млн. лева. Всички са подали проекти предложения, а процедурата е в етап на оценка, която се очаква да приключи до средата на януари 2025 г.

Надеждите са горчивият опит да не се повтори.

Cross.bg

√ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, Денят започва"

- Тема: Ще излезем ли от омагьосания кръг на политическата криза? И наближава ли развръзката за избор на председател на парламента? Анализ на Дани Каназирева и Стоян Михалев.
- Тема: Как бунтовническата офанзива в Сирия ще се отрази върху ситуацията в Близкия изток? Коментар на проф. Владимир Чуков.
- Тема: Тя е първата жена председател на БАН. Каква е визията ѝ за развитие на българската наука.; Говори професор Евелина Славчева.
- Тема: Какво време да очакваме през месец декември?; Месечната прогноза от Анастасия Стойчева.

БТВ, "Тази сутрин"

- Тема: Как може да се разреши политическата криза; Гост - президентът Росен Плевнелиев

√ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - Падат рязко цените на колите на ток

в. Труд - Отписвали и дописвали гласове в комисиите
в. Труд - Без парламент спират облекченията за деца
в. Труд - Сменят правилата за регистрация по ДДС
в. Телеграф - Трошки финтират прегледа с дим от бутилки
Водещи заглавия на вътрешните страници
в. 24 часа - Държавата плаща на стопани 700 000 лв., за да умъртви 1769 овце
в. 24 часа - България има последни шест месеца да вземе €720 млн. от ЕК
в. Телеграф - Малък шанс за кабинет между ГЕРБ, ПП-ДБ и БСП
в. Телеграф - Жена поема БАН след 155 години
в. Телеграф - Искаш оставката на шефовете на БАБХ
Водещи интервюта
в. 24 часа - Михаил Константинов: След проверката в секциите може да има разместване в депутатски бройки и положението да се влоши за жалващите се
в. Труд - Николай Николаев: Концепцията на Борислав Сарафов може да послужи за основа на съдебна реформа
в. Телеграф - Елена Дариева: Най-възможна е тройна коалиция
Водещи анализи
в. 24 часа - Омраза и агресия в социалните мрежи: намалява към ромите, расте към сексуално различните
в. Труд - Скопие да учи история, за да не повтаря грешките й
в. Телеграф - Старите коли не са истинският проблем

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2023 г. до днес може да намерите на адрес: https://bica-bg.org/bg/14/medii.htm *В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив.*